

Pagubă-n ciuperci

Edward Pastia

Mare veste mare! Uniunea Europeană (cea fără buget și Constituție) sigur ne va primi la sânul ei! De ce? Pentru că parlamentarii români au votat

Monarhia salvează economia

Pe vremea când România era condusă de regi, valorile occidentale erau la ele acasă în București, iar PIB-ul ne plasa în partea superioară a clasamentului

IONUT BĂLAN

Într-o Uniune Europeană compusă din 15 membri, Grecia și Portugalia își pasau de la una la alta lanterna roșie. Într-o Uniune extinsă la 27 de state, nu va mai exista această problemă. România va fi, cu siguranță, ultima, cu cea mai redusă productivitate, cu cele mai proaste drumuri, cu cel mai precar sistem sanitar etc.

Cu alte cuvinte, România este subliniată pe lista UE, dar numai fiindcă după ea se trage linia de final. Nu mai are pe nimeni în urmă, iar diferența față de PIB/locuitor din Cehia, Ungaria sau Slovacia nu mai e de 50% ca în 1999, ci de 100%, ceea ce înseamnă că decalajul s-a dublat.

Și totuși, au existat momente în istoria modernă a României când ne-am plasat înaintea membrilor estici ai comunității europene sau chiar în fața Greciei și Portugaliei. Așa s-a întâmplat și în 1914, și în 1938.

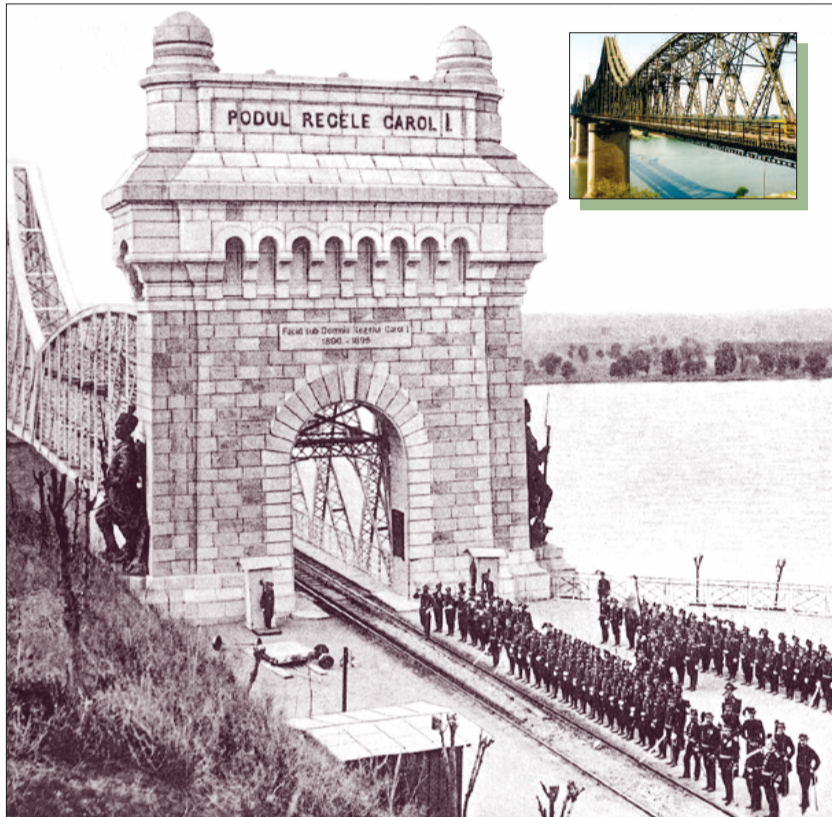
REPERE EMPIRICE

Le cunoaștem cu toții: Ateneul Român, Castelul Peleş, Palatul Cotroceni, Grădina Botanică, Podul de la Cernavodă. Dar știți care este legătura dintre ele? Au fost construite în aceeași perioadă: 1870-1914. Și lista poate continua: Palatul BNR, Universitatea București, Palatul CEC, Hotelul Bulevard, Cercul Militar Național, Foișorul

PIB/locuitor (2005) raportat la media UE - 25 (%)

Luxemburg	231,3	Cehia	72,7
Irlanda	138,4	Portugalia	71,1
Olanda	123,3	Malta	68,5
Danemarca	122,8	Ungaria	61,8
Austria	122,6	Estonia	55,1
Suedia	118,5	Slovacia	53,9
Belgia	118,4	Lituania	50,9
M. Britanie	116,1	Polonia	50
Finlanda	112,9	Croația	46,6
Franța	109,2	Letonia	46,4
Germania	108,4	România	32,5
Italia	101,3	Bulgaria	31,9
Spania	98,2	Turcia	29,2
Grecia	83,1	Norvegia	156,3
Cipru	84,5	SUA	152,6
Slovenia	81,2	Japonia	111,1

Sursa: Eurostat

de Foc, Palatul Poștelor (Muzeul Național de Istorie), Palatul Justiției, Palatul Cantacuzino (Muzeul Enescu), Banca Agricolă (Ministerul Agriculturii), Facultatea de Medicină, Palatul Fundației Universitare Carol I (Biblioteca Centrală Universitară), Casa Assan (Casa Oamenilor de Știință), Casa Vernescu.

Iar în jurul edificiilor s-au aliniat bulevarde și parcuri: Bulevardul Elisabeta, Parcul Carol, Parcul Ioanid ori Piața Sf. Gheorghe unde, în 1905, a fost instalată Lupoica.

După care, chiar mai importantă decât ridicarea clădirilor în sine, a fost apariția utilităților. În 1872 s-a inaugurat Gara de Nord, capătul liniei București-Ploiești, a doua din țară după București-Giurgiu.

În 1882, bucureștenii au trecut de la lampa cu gaz la lumina electrică. În 1884, apare primul cotidian de mare tiraj: „Universul”. În același an e instalată prima linie telefonică. În 1894 se dă în exploatare primul tramvai electric care ia locul celui cu cai apărut în 1872. Iar în 1909 se deschide cel dintâi cinematograful, Cinema Volta...

Prin umare, clădirile emblematiche ale României s-au ridicat în timpul lui Carol I, care poate fi numit pe bună dreptate regele-civilizator. Și este frapant faptul că în doar câțiva ani de domnie zarafii și cămătarii care făceau

a datelor și să dea un sens judecății empirice bazate pe palate, bulevarde, căi ferate.

Iată, de pildă, conform lui Maddison, în 1870 România era tot ultima, fiindcă acei 861 de dolari/locuitor (dolarii „internaționali” 1990) ne plasa în urma Greciei (996), a Serbiei (934) sau Portugaliei (926). Numai că, în 1913, România urca rapid la 1.378 de dolari, reușind să surclaseze atât Grecia (1.255), cât și Portugalia (1.244) ori Serbia (1.152).

Iar potrivit unei alte evaluări, de această dată a lui Bairoch, România se găsea în 1870 în urma Poloniei, pe care reușește să o depășească însă în 1910. Bairoch, la fel ca Maddison, certifică instalarea economiei românești în fața celei portugheze, pentru că dacă în 1870 PIB-ul nostru pe locuitor era de 19,2% din cel al Marii Britanii, față de 35,3% în țara lusitană, în 1910 noi avansăm la 28,8%, iar ei își măresc decalajul la 27,6%.

Desigur că România a reușit o ascensiune mai rapidă decât ceilalți pe seama datoriei publice (internă și externă). Ceea ce merită însă menționat este faptul că ne-am îndatorat doar pentru dezvoltare, aspect care ar trebui să ne servească drept exemplu pentru vremurile prezente. În termenii zilei noastre, se poate spune că investițiile s-au materializat în sporuri de productivitate, care au dus la recuperarea decalajelor.

Și atunci când vorbim despre datorie, acest fapt nu se poate face fără a aminti de Banca Națională a României. Sistemul de credit a fost puternic susținut de BNR, prin politica de credite ieftine, cu o dobândă de 5-6%. Pe măsura dezvoltării generale a economiei românești, numărul celor care apelează la scontul BNR crește, iar băncile comerciale preiau sarcina de a examina, în primă instanță, situația prezentatorilor la scont, deoarece chiar ele scontau efectele comerciale ale acestora, după care le prezentau, pentru rescont, la BNR.

Continuare în pagina 27

legea pe strada Lipscani au dispărut, cedând locul bancherilor. De la firirici, mahmudele, bazaruri și marchitani, România a ajuns să aibă monedă națională, burse și camere de comerț. Într-un timp extrem de scurt am trecut de la „ritmurile” orientale la sobrietatea occidentală.

Da, dar un lucru este cert. Toate aceste palate, parcuri, universități ori bulevarde, poduri și căi ferate nu se puteau ridica fără bani.

DOVEZI CERTE

Deși e greu de discutat, pentru acele vremuri, de noțiuni precum produs intern brut, inflație, deficit bugetar, deficit comercial ori datorie externă, spre marea noastră stupefacție, economiști precum Paul Bairoch, Colin Clark sau Angus Maddison au reușit să realizeze o reconstituire aproximativă

PIB/locuitor raportat la media Vestului (%)

Țara	P. Bairoch (1933-1938)	C. Clark (1926-1934)	P. Havlik (1989)	Banca Mondială (1990)
RDG	100,8%	81,8%	46,3%	-
Cehoslovacia	54,2	56,9	37,8	36,7
Ungaria	43,8	44,8	29,2	30,5
Polonia	36,3	35,1	21,2	25,7
România	33	29,7	16,5	20,7
Bulgaria	35,6	32,3	16,5	21,3
Iugoslavia	32,6	40,8	26,1	13,4

*Franța, Germania, Olanda, Belgia, Suedia, Elveția

Drepturile de autor, recunoscute parțial

Pentru angajații care au încheiate astfel de contracte, nu dobânda este cea mai importantă în alegerea băncii

AICI CRESC BANII DUMNEAVOASTRĂ Pagina 18

Obligațiunile, un instrument insuficient utilizat în România

Bondurile reprezintă o sursă accesibilă de finanțare

SĂRAC, DAR CITIT Pagina 26

Industria sticlei se face cioburi

De la o producție de 200 milioane USD pe an și un export care depășea 80%, majoritatea fabricilor sunt amenințate cu închiderea

CU OIȘTEA-N GARD Pagina 28

Legea ciupercilor. Adevărul e că asistăm la o mare debandadă în strângerea și înfulecarea lor. Până acum se știa numai că aceste ciuperci sunt de două feluri: unele care se mănâncă de mai multe ori și unele care se mănâncă doar o singură dată. Ei bine, tocmai la acestea era problema. Dar, gata, în sfârșit, avem un act care ne spune clar ce fel de ciuperci putem să consumăm. Ca în UE. Totuși nu am găsit în legea respectivă o chestiune. Cum îl vor convinge autoritățile pe amărățul de român că, în cazul în care nu are ce pune pe masă, mai bine nu mănâncă deloc decât o ciupercă din pădure? N-are cum, pentru că rezultatul poate fi același în ambele cazuri: moartea prin înfometare. Mai bună era o lege a inaniției...

Și în acest domeniu e debandadă. Se spune că două milioane de români cu greu iau masa de prânz de patru ori pe săptămână. Cum își permit? Avem însă Legea ciupercilor. Deja s-a stabilit ca o „armada” de specialiști să cutureiere plaiurile patriei pentru a elimina, eticheta sau clasifica ciupercile. Ne-am scos. La urma urmei, putem să punem și altfel punctul pe „i”.

Câți români mor anual din cauza ciupercilor? Nu se știe sau această cifră e atât de secretă, încât nu apare în expunerea de motive a legii. Bun, dar tot într-un an mor, din cauza șoferilor irresponsabili, peste 2.500 de oameni. Adică dispăre de pe hartă un sat (măricele) la fiecare 12 luni. Și acum, întrebarea de baraj: avem Cod Rutier? Nu. Se tot plimbă între Guvern, Parlament și Cotroceni. S-a gândit cineva că fiecare zi de întârziere în aplicarea lui înseamnă moartea a doi oameni, cel puțin?

Se pare că nu. Dar ce contează? Avem Legea ciupercilor! După chipul și asemănarea Uniunii Europene care, logic, își permite să ne explice nouă cum e cu acquis-ul comunitar. Nu de mult a apărut Legea calului. Credeți că o duc mai bine caii de atunci? Nu. Piața italiană este plină de salam „pursânge”, iar condițiile din herghelile autohtone sunt, majoritatea, sub orice critică. Dar avem Legea calului.

Și ar mai fi un mod de a pune problema. Multe dintre soiurile de ciuperci sunt plante parazite, care cresc pe spinarea altora. Sunt și boli de piele produse de „ciuperci”. Ne oprim aici, nu de alta, dar să nu se facă analogii între aceste plante (rele) și o anumită categorie de oameni. De care nu mai scăpăm, indiferent dacă mergem sau nu la vot.